

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๒ เดือน กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายสุริยันต์...พิเชษฐพงศ์วิมุตติ.....
 ๒. เลขประจำตัวประชาชน ...
 ๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ เลขที่ ๘๙ หมู่ ๓ ต.ในเมือง อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น .
โทรศัพท์๐๘๖ ๒๔๒ ๘๕๖๒
เกิด ปีพ.ศ....๒๔๙๔ ..
 ๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
 ๕. ระดับการศึกษา.....ปริญญาตรี.....
สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จ.เลย..
คณะ/สาขาวิชา ...เกษตรศาสตร์.....
 ๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....
 ๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๑๒๐,๐๐๐..... บาท/ปี
 ๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๘...
- ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)**
๑. สินค้าหลัก.....ข้าว...
 ๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
.....แปลงเรียนรู้การปลูกข้าวแบบปรมาณูด้วยกล้าต้นเดียว.....

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๖.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

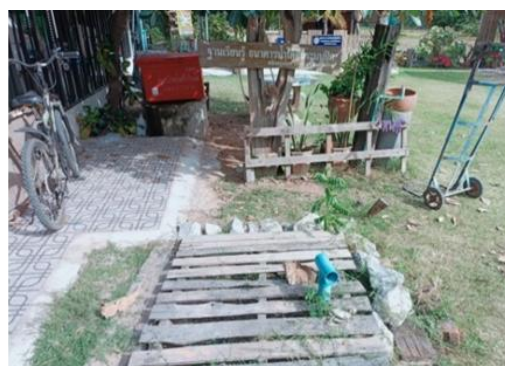
๑. การปลูกข้าวแบบประณีตด้วยกล้าต้นเดียว

๒. การแปรรูปสินค้าเกษตร

๓. ธนาคารน้ำใต้ดิน

๔. ศาสตร์พระราชาและเศรษฐกิจพอเพียง

๕. การเลี้ยงกวางรูซ่า

๖. ประมงและปศุสัตว์

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน...๓...หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๒... หลักสูตร ประกอบด้วย

.....๑. การทำนาแบบประณีตด้วยกล้าต้นเดียว ๒. การใช้ปุ๋ยให้เกิดประสิทธิภาพ (การไถกลบตอซัง
.....การใช้พืชปุ๋ยสด, การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน, การทำปุ๋ยหมัก, การทำปุ๋ยน้ำหมัก)

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๑... หลักสูตร ประกอบด้วย

.....การทำการเกษตรโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/ไร่นาสวนผสม

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๔..... หลักสูตร ประกอบด้วย

.....๑. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยใช้สารชีวภัณฑ์ ๒. การแปรรูปสินค้าเกษตร
.....๓. การจัดทำบัญชีครัวเรือน ๔. การเลี้ยงหอยเชอรี่สีทอง

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา
และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การทำนาแบบประณีตด้วยกล้าต้นเดียว

วัตถุประสงค์ ๑. เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการผลิตข้าวให้ได้
มาตรฐาน

เนื้อหาของหลักสูตร วิธีการปลูกข้าวโดยใช้กล้าต้นเดียว การไถกลบตอซัง การใช้พืชปุ๋ยสด คือ
ปอเทือง และແພນແດງ ทดแทนปุ๋ยเคมี ใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรค แมลง ศัตรูข้าวแทนสารเคมี

รูปแบบวิธีการในการถ่ายทอดความรู้ การบรรยาย และสาธิตโดยมีแปลงเรียนรู้การปลูกข้าว
และแปลงสาธิตการปลูกพืชปุ๋ยสด

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับ
จังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วม
จัดทำแผนอย่างละเอียด)

ไม่เคยเข้าร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับ
จังหวัด

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ
อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

.....การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. อำเภอน่านใต้ โดยผ่านกระบวนการ
การประชุมคณะกรรมการศพก. และบูรณาการการทำงานร่วมกับแปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน Smart Farmer
Young Smart Farmer เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในพื้นที่ของอำเภอน่านใต้ วางแผนและ
กำหนดทิศทางการพัฒนาของศพก. รวมทั้งกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ของ ศพก. และประชาสัมพันธ์งานต่างๆของ
หน่วยงาน และศึกษาการทำการเกษตร บริบทพื้นที่และวัฒนธรรมต่างๆ ของพื้นที่ทำให้มองเห็นภาพของพื้นที่และ
ปัญหาได้ชัดเจน แล้วให้คณะกรรมการแต่ละท่านเสนอปัญหาและความคิดเห็น ทำให้การจัดทำแผนปฏิบัติการ
การบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. การกำหนดแนวทางการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาสามารถทำ
ได้ตรงกับความต้องการของพื้นที่จริง

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอบ้านไร่ จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

แบบฟอร์ม ข

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ นายสุริยันต์ พิเชฐพงษ์ศิริวุฒิ สีนคำหลัก ข้าว

จุดเด่น ๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว ๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ค.ค.๖๗	พ.ย.๖๗	ธ.ค.๖๗	ม.ค.๖๘	ก.พ.๖๘	มี.ค.๖๘	เม.ย.๖๘	พ.ค.๖๘	มิ.ย.๖๘	ก.ค.๖๘	ส.ค.๖๘	ก.ย.๖๘	
๑. การเตรียมการ																
๑.๑ ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพท. ระดับอำเภอ	๑	ครั้ง														
๑.๒ วิเคราะห์ศักยภาพ ศพท.	๑	ศูนย์														
๑.๓ กำหนดแนวทางพัฒนา และแผนการดำเนินงาน	๑	แผน														
๑.๔ พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้	๓	หลักสูตร														
๒. การพัฒนาศักยภาพ ศพท.																
๒.๑ การปรับปรุงฐานเรียนรู้	๑	ศูนย์														
- ฐานเรียนรู้เรื่อง การปลูกข้าวด้วยกลไกต้นเดียว(SRI)	๑	ฐาน														
- ฐานเรียนรู้เรื่อง การปรับปรุงบำรุงดิน	๑	ฐาน														
- ฐานเรียนรู้เรื่อง การเลี้ยงกวางรูซ่า	๑	ฐาน														
- ฐานเรียนรู้เรื่อง การผลิตสารชีวภัณฑ์	๑	ฐาน														
- ฐานเรียนรู้เรื่อง การแปรรูปเพิ่มมูลค่าข้าว	๑	ฐาน														
- ฐานเรียนรู้เรื่อง ประมง/ปศุสัตว์	๑	ฐาน														
๒.๒ การปรับปรุงแปลงเรียนรู้เรื่องการผลิตต้นทุน	๑	แปลง														
๒.๓ การปรับปรุง/จัดทำ/ข้อมูลประจำ ศพท.																
- ข้อมูลแผนที่, ข้อมูลวิชาการ, ข่าวสารการเกษตร	๓	เรื่อง														
๒.๔ พัฒนาศูนย์เครือข่าย	๒	ศูนย์														
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย	๑	ครั้ง														
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย	๑	ครั้ง														
- ปรับปรุง/พัฒนา ฯลฯ																
๒.๕ คณะกรรมการ ศพท.																
- ประชุมคณะกรรมการ ศพท. ระดับอำเภอ	๔/๑๐	ครั้ง/ราย														
- ติดตามผลการเปลี่ยนแปลงหลังผ่าน																
การถ่ายทอดเทคโนโลยี																
๓. การให้บริการของ ศพท.																
๓.๑ การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	๑๒	ครั้ง														
๓.๒ การให้บริการด้านการเกษตร	๑๒	ครั้ง														
๓.๔ Field Day	๑	ครั้ง														
๓.๕ การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	๑๒	ครั้ง														
๔. การอบรมเกษตรกร																
๔.๑ การอบรมเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตร และแผนการเรียนรู้ของ ศพท. ตลอดจนดูการผลิตตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกร	๒	ครั้ง														
๔.๒ สรุปผลการอบรม																
๕. พัฒนาทีมงาน																
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองและสมาชิก																
๖. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
๖.๑ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน	๑๒	ครั้ง														
๖.๒ สรุปผลการดำเนินงาน	๑	ครั้ง														

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายสุริยัน พิเชฐพงษ์ศิริวุฒิ จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาเกษตรศาสตร์ วิชาวิชาการข้าว วิชาการครู และทำการเกษตรควบคู่ไปกับการรับราชการ ถือได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ ทั้งทางด้านวิชาการ และการปฏิบัติด้วย ต้องเรียนรู้เรื่องใหม่ๆ เพื่อจัดการเรียนการสอนให้เด็กๆ และในปัจจุบันได้มีการเรียนรู้เรื่องวิชาการเกษตร การตลาด เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ผ่านทางโซเชียล ผ่านทางการไปศึกษาพื้นที่อื่นๆ ที่ประสบผลสำเร็จในด้าน การเกษตร ด้านการใช้เทคโนโลยี จากการใช้ที่เคยเป็นทั้งครู ทั้งผู้ที่ทำการเกษตรด้วยตนเองมาผลิตรายละเวลา กว่า

๔๐ ปี ได้มีการนำภูมิปัญญาของชุมชนมาปรับใช้ให้เข้ากับพื้นที่ในปัจจุบัน ปรับให้เข้ากับเทคโนโลยีในปัจจุบันเช่น การปลูกข้าว ก่อนหน้าเคยทำนาแบบนาหว่านเกิดการสังเกตว่าใช้เมล็ดพันธุ์มาก ผลผลิตได้น้อยเพราะไม่มีการเปลี่ยนพันธุ์ข้าว และการปลูกที่แออัดเกินไปทำให้การเจริญเติบโตของข้าวไม่ดีพอ และได้เรียนรู้ถึงวิธีการปลูกข้าวแบบใหม่ ๆ คือการปลูกข้าวแบบใช้กล้าต้นเดียว ใช้เมล็ดพันธุ์น้อย จากนาหว่านใช้เมล็ดพันธุ์ ๑๕-๓๐ กก./ไร่ ปลูกข้าวต้นเดียว ใช้เมล็ดพันธุ์ ๑ กก./ไร่ ข้าวเจริญเติบโตแตกกอดี ๓๐-๖๐ ต้น/กอ เพราะระยะปลูกที่ห่างกันทำให้มีพื้นที่ในการเจริญเติบโต เมื่อจำนวนต้นต่อกอมาก ผลผลิตก็มากตาม การให้สารอาหารแก่ข้าวด้วยการใช้ปุ๋ยคอก ไก่กลบตอซึ่งข้าว หว่านปุ๋ยหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิต และไถกลบเพื่อเป็นปุ๋ยในนาข้าว ทำให้พืชเจริญเติบโตดีมีคุณภาพ ผลผลิตสูง ต้นทุนลดลง การทำการเกษตรไม่ขาดทุน นอกจากการผลิตพืช นายสุริยันต์ และครอบครัวยังมีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากผลผลิตเยอะบางช่วงจำหน่ายไม่ได้ หรือจำหน่ายได้ในราคาที่ไม่ดีจึงมีการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น ข้าว สีเป็นข้าวสารบรรจุถุงจำหน่าย ทำสบู่ น้ำหมักข้าวอินทรีย์ มะนาว แปรรูปเป็นน้ำมะนาวพร้อมดื่ม

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

จากสถานการณ์ของพื้นที่ ที่เกษตรกรในอำเภอบ้านไผ่ ร้อยละ ๙๐ ปลูกข้าว และปัญหาที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรคือ ต้นทุนการผลิตที่สูง ไม่ว่าจะเป็น เมล็ดพันธุ์ดีมีราคาสูง ปุ๋ยแพง ค่าจ้างแรงงาน และค่าเก็บเกี่ยวสูง รวมถึงดินขาดความอุดมสมบูรณ์ โรคแมลงระบาด ทำให้ผลผลิตที่ได้มีปริมาณน้อยและไม่มีคุณภาพ เนื่องจากการจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ การเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยียังเป็นไปได้น้อย

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การปรับเปลี่ยนวิธีการปลูกข้าวแบบนาหว่าน มาเป็นการปลูกข้าวแบบนาดำ โดยการทำนาแบบปรมาณิดด้วยกล้าต้นเดียว แบบเกษตรอินทรีย์ และใช้วิธีเปียกสลับแห้งแก่กล้าข้าว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูง และได้คุณภาพมาตรฐาน

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

เปียกสลับแห้งแก่กล้าข้าว คือการทำนาที่ใช้วิธีแก่กล้าให้ข้าวอดน้ำ ๒ ครั้ง

.....๑.ระยะแตกกอ ครั้งที่แรกตอนข้าวอายุประมาณ ๔๐-๕๐ วัน วัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้ข้าวแตกกอแตกกอใหม่ให้มากที่สุด เนื่องจากข้าวจะรู้สึกอดอยากจึง พยายามสร้างรากใหม่เพิ่มพื้นที่ในการหาอาหารให้มากขึ้น เกิดการแตกกอมากขึ้น

.....๒ ข้าวอายุประมาณ ๕๐-๖๐ วันกระตุ้นให้หน่อต้นข้าวที่เกิดใหม่ กระชับผนังเซลล์แข็งแรงต้านทานโรคแมลง และสร้างผลผลิตได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เป็นการลดต้นทุนที่ดีที่สุด ท่อแก่กล้าข้าว ใช้ท่อ PVC หน้า ๔ นิ้วมา ความยาวท่อนละ ๒๕ ซม. (๑ไร่ ใช้ประมาณ ๕ - ๘ ท่อน) นำไปเจาะรู จำนวน ๔๐ รู ต่อท่อน โดยแฉกบนสุดห่างจากขอบบน ๕ ซม. และแฉกถัดไปห่างแฉกละ ๕ ซม. นำท่อไปปักในนาตามแนวตั้ง กระจายให้ทั่วแปลงนา โดยให้ขอบบนสูงจากดิน ๕ ซม. แล้วใช้มือควักขี้เลนออกจากท่อให้หมด เพื่อวัดระดับน้ำในแปลงนาว่าระดับน้ำได้ผิวดินแห้งลงไปเท่าไร

.....**การใช้แผนผังในนาข้าว**

.....๑. เตรียมขยายพันธุ์แผนผังในพื้นที่ ๒๐ -๒๕ ตารางเมตร เพื่อใช้สำหรับพื้นที่เพาะปลูกข้าว

๑.ไร่

๒. รักษาระดับน้ำในนาข้าวให้ลึก ๕ - ๑๐ เซนติเมตร

๓. ใช้แผนแดงในอัตรา ๕๐ - ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่. ปล่อยแผนแดง หลังจากปักดำ ๑-๒ วัน
เมื่อต้นข้าวอายุ ๔๐-๕๐ วัน ปล่อยน้ำให้แห้ง แผนแดงจะสลายตัว ทดแทนปุ๋ยยูเรีย ๔-๖ กก./ไร่

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

..... **วิธีการปลูกข้าวแบบใช้กล้าต้นเดียว (SRI)**

..... ระบบการปลูกข้าวต้นเดียวเริ่มพัฒนาขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๓๘ โดยนายอองรี เดอ โลลานี กษัตริย์ในมาดากัสการ์ เรียกว่า “การปลูกข้าวแบบมาลากาซี” ต่อมาขยายไปประเทศต่าง ๆ เช่น อินโดนีเซีย กัมพูชา ฟิลิปปินส์ และไทย เป็นต้น ในประเทศไทย เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๔๗ สถาบันแมคเคนเพื่อฟื้นฟูสภาพ จังหวัด เชียงใหม่ โดยอาจารย์เคล้าซ์ ปริญซ์ ส่งเสริมให้เกษตรกรที่จังหวัดเชียงใหม่ และเชียงราย ปัจจุบันได้ขยายไปหลาย จังหวัด เช่น น่าน สุรินทร์ อุบลราชธานี ยโสธร สุพรรณบุรี นครราชสีมา และจังหวัดกาฬสินธุ์

..... **ข้อมูลของการปลูกข้าวต้นเดียว**

..... ๑. ใช้เมล็ดพันธุ์ในการปลูก ๑ กก./ไร่ ๒. ใช้กล้าอายุ ๘-๑๕ วัน ๓. ชั่งน้ำให้สูงเพียง ๑-๒ นิ้ว และมีการปล่อยให้ดินแห้งบ้างเปียกบ้างสลับกันไป ๔. ดำห่าง ๒๕-๓๐ ซม. แล้วแต่ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ๕. ข้าวแต่ละต้นสามารถแตกกอได้ ๓๐-๕๐ ต้นต่อกอ

..... **ประโยชน์ของการปลูกข้าวต้นเดียว** ๑. ประหยัดเมล็ดพันธุ์ข้าว ๒. ประหยัดน้ำได้ครึ่งหนึ่งจากการทำนาปกติ ๓. ประหยัดพื้นที่ในการตกกล้า ๔. การกำจัดวัชพืชทำได้ง่าย เพราะมีช่องว่างระหว่างกอข้าว

..... **วิธีการปลูก** วิธีการปลูกข้าวต้นเดียว คือ ปลูกข้าว ๑ ต้นต่อ ๑ หลุม โดยใช้กล้าอายุ ๘ - ๑๒ วัน หรือ กล้ามี่ใบประมาณ ๒ ใบ ระยะปลูก ๒๕ x ๓๐ เซนติเมตร มีการควบคุมการให้น้ำแบบสลับแห้งและเปียก ตั้งแต่ปลูกถึงออกรวง โดยปล่อยน้ำท่วมขังประมาณ ๓-๑๐ เซนติเมตร หลังต้นข้าวออกรวงจนกระทั่ง ๑๔ วัน ก่อนเก็บเกี่ยวจึงปล่อยน้ำทิ้ง ข้าวต้นเดียวจะแตกกอถึง ๓๐-๕๐ ต้น สามารถเพิ่มผลผลิตจาก ๔๐๐ - ๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ เป็น ๗๒๐ กิโลกรัมต่อไร่

..... **ไถกลบตอซังข้าว** หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวพร้อมหัวนฟืชปุ๋ยสด

..... **ประโยชน์ของการไถกลบตอซัง**

..... ได้ปุ๋ยไนโตรเจน ๑๐.๙ กก./ไร่ = ๕๘.๘๐ บาท/ไร่ (N) ได้ปุ๋ยฟอสฟอรัส ๐.๘ กก./ไร่ = ๘.๘๐ บาท/ไร่ (P) ได้ปุ๋ยโพแทสเซียม ๑๕.๖ กก./ไร่ = ๑๐๗ บาท/ไร่ (K) รวม ๑๘๔.๖๐ บาท

..... **การเตรียมดิน** ๑. ไถตะกลบตอซังหลังจากเกี่ยวข้าวเสร็จ ๒. ไถกลบฟืชปุ๋ยสด ๓. ไถแปรก่อนการทำนา ปล่อยน้ำขังนาไว้ ๑ สัปดาห์ สามารถรองพื้นด้วยปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๒๐๐ กก./ไร่ ๔. ปั่นดินให้ละเอียดด้วยโรตารี ปรับพื้นที่ราบเสมอกัน เพื่อง่ายต่อการหย่อนกล้าและสามารถควบคุมระดับน้ำได้ในการปักดินไม่ควรให้เละจนเกินไป เพราะจะทำให้การทรงตัวของต้นข้าวไม่ดีเท่าที่ควร ๕. ในสภาพดินร่วนปนทราย ควรหย่อนตุ้มกล้า หลังจากการเตรียมดินเสร็จ ๖. สภาพดินเหนียวสามารถทำการหย่อนกล้าในวันถัดไป เพราะยังคงมีความชื้นอยู่มากกว่าสภาพดินร่วนปนทราย

..... **เปียกสลับแห้งแกล้งข้าว** คือการทำนาที่ใช้วิธีแกล้งให้ข้าวอดน้ำ ๒ ครั้ง

.....๑.ระยะแตกกอ ครั้งแรกตอนข้าวอายุประมาณ ๔๐-๕๐ วัน วัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้ข้าวแตก
รากแตกกอใหม่ให้มากที่สุด เนื่องจากข้าวจะรู้สึกอดอยากจึง พยายามสร้างรากใหม่เพิ่มพื้นที่ในการหาอาหารให้
มากขึ้นเกิดการแตกกอมากขึ้น

.....๒ ข้าวอายุประมาณ ๕๐-๖๐ วันกระตุ้นให้หน่อต้นข้าวที่เกิดใหม่ กระชับผนังเซลล์แข็งแรง
ต้านทานโรคแมลง และสร้างผลผลิตได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เป็นการลดต้นทุนที่ดีที่สุด ท่อแกล้งข้าว ใช้ท่อ PVC
หน้า ๔ นิ้วมา ความยาวท่อนละ ๒๕ ซม. (๑ไร่ ใช้ประมาณ ๕-๘ ท่อน) นำไปเจาะรู จำนวน ๔๐ รู ต่อท่อน โดย
แฉวนนสุดห่างจากขอบบน ๕ ซม.และแฉฉัดไปห่างแฉฉละ ๕ ซม. นำท่อไปปักในนาตามแนวตั้ง กระจ่ายให้ทั่ว
แปลงนา โดยให้ขอบบนสูงจากดิน ๕ ซม. แล้วใช้มือควักขี้เลนออกจากท่อให้หมด เพื่อวัดระดับน้ำในแปลงนา ว่า
ระดับน้ำได้ผิวดินแห้งลงไปเท่าไร

.....การใช้แผนผังในนาข้าว.....๑.เตรียมขยายพันธุ์แผนผังในพื้นที่ ๒๐-๒๕ ตารางเมตร เพื่อใช้
สำหรับพื้นที่เพาะปลูกข้าว ๑ ไร่ ๒.รักษาระดับน้ำในนาข้าวให้ลึก ๕-๑๐ เซนติเมตร ๓.ใช้แผนผังในอัตรา
๕๐-๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ปล่อยแผนผัง หลังจากปักดำ ๑-๒ วัน เมื่อต้นข้าวอายุ ๔๐-๕๐ วัน ปล่อยน้ำให้แห้ง
แผนผังจะสลายตัว ทดแทนปุ๋ยยูเรีย ๔-๖ กก./ไร่

.....หลักการปฏิบัติวิธีการแบบ SRI ๑. อายุกล้า ๘-๑๕ วัน (ระยะ ๒ ใบ) ๒.ย้ายปลูก ต้นต่อหลุม
(ระยะ ๒๕x๒๕, ๔๐x๔๐) ๓.ลดการกระแทกของราก ๔.ให้น้ำสลับแห้งและเปียก จนถึงช่วงออกดอก

.....ความเป็นประโยชน์ของ SRI ๑.เหมาะสมสำหรับพื้นที่ขนาดเล็ก ๒.เหมาะสมสำหรับระบบ
เกษตรผสมผสานที่มีข้าวเป็นพืชหลัก ๓.เพิ่มผลผลิตข้าวในพื้นที่สูง เพื่อลดการขาดแคลน ๔.เหมาะสมสำหรับ
แปลงผลิตเมล็ดพันธุ์คัด และพันธุ์หลัก

**๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี
มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม
เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)**

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๕.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒)มะนาว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓) พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)หอยเชอรี่สีทอง..... จำนวน.....๒๐.....(หน่วย...ตร.ม.)

๒.๒)กบ..... จำนวน.....๓๕.....(หน่วย...ตร.ม.)

๒.๓)ปลาอินทรี..... จำนวน.....๑๕๐.....(หน่วย...ตร.ม.)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)วัว..... จำนวน.....๓.....(ตัว)

๓.๒)ควารูซ่า..... จำนวน.....๕.....(ตัว)

๓.๓)ไก่ประดู่ดำ KKU..... จำนวน.....๘๐.....(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๖.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)ข้าวสารบรรจุถุง..... จำนวน.....๒๐๐.....(หน่วย...กก.)

๔.๒)สับนํ้ามข้าว..... จำนวน.....๑๐๐๐.....(หน่วย...ก้อน...)

๔.๓)นํ้ามะนาวพร้อมดื่ม..... จำนวน.....๕๐๐.....(หน่วย...ขวด...)

๔.๔) แชมพูน้ำนมข้าว.....จำนวน.....๒๐๐.....(หน่วย.....ขวด.....)

๔.๕) ครีมนวดผม.....จำนวน.....๒๐๐.....(หน่วย.....ขวด.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าไถ.....เป็นเงิน.....๖๕๐.....บาท/ไร่

๑.๒) ค่าเมล็ดพันธุ์.....เป็นเงิน.....๒๓๐.....บาท/ไร่

๑.๓) ค่าสูบน้ำ.....เป็นเงิน.....๒๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔) ค่าเกี่ยว.....เป็นเงิน.....๗๐๐.....บาท/ไร่

๑.๕) ค่าแรงตนเอง.....เป็นเงิน.....๑๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๑,๘๓๐.....บาท/ไร่

รายได้๓,๘๘๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....สับนํ้านมข้าว.....แชมพูน้ำนมข้าว.....ครีมนวดผม.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๑๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....มะนาว.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๑๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ข้าวสาร.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๕,๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๑๒๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

.....ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง คือ มีความสุขใจ สุขกาย มีกำลังใจในการทำงาน

.....ประโยชน์กับเกษตรกรรายอื่น คือ เกษตรกรได้น้อมนำเรื่องศาสตร์พระราชาไปใช้ ทำให้ชีวิตมีความสุขรู้จักการพอเพียง เกษตรกรที่ได้นำความรู้เรื่องการแปรรูปไปใช้เพื่อแปรรูปสินค้าเกษตรของตนสามารถเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือนได้

.....ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน คือ จากการที่ศพก.ได้ทำการเกษตรแบบอินทรีย์ ไม่ใช้สารเคมี ไม่ทำให้เกิดมลพิษในชุมชนและได้มีการขยายผลการทำเกษตรอินทรีย์ และเกษตรแบบปลอดภัยให้กับเกษตรกรในชุมชน ทำให้ชุมชนสะอาดไม่เกิดมลพิษทางอากาศ ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ซึ่งปลอดภัยสัตว์น้ำในนามีมากขึ้นทำให้ในพื้นที่เป็นแหล่งอาหารปลอดภัย และอากาศที่บริสุทธิ์

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบ้านไผ่ ได้มีการนำ BCG Model มาใช้ในศพก.

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบ้านไผ่ มีพืชหลัก หรือสินค้าหลักคือ ข้าว ปัจจุบันใช้วิธีการทำนาแบบปักดำโดยใช้กล้าต้นเดียว เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ช่วงแรกเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ซื้อจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวขอนแก่น ปัจจุบันมีการเก็บเมล็ดพันธุ์เองเนื่องจากการปลูกข้าวแบบอินทรีย์ และตัวเกษตรกรเจ้าของศูนย์เองเป็นสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน และแปลงใหญ่ จึงทราบวิธีการทำแปลงเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดีตามวิธีการของกรมการข้าว นอกจากนี้ยังมีการปลูกมะนาวโดยใช้พันธุ์ดีที่ซื้อจากแหล่งผลิตต้นพันธุ์ที่เชื่อถือได้

นอกจากการผลิตพืชที่ใช้เมล็ดพันธุ์ดีและต้นพันธุ์ที่ดีแล้ว ยังมีการร่วมมือกับกลุ่มวิสาหกิจแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านโสกจาน แปรรูปผลผลิตจำหน่ายคือข้าวสารบรรจุถุง และน้ำมันงาพร้อมดื่ม และผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ได้ร่วมกันแปรรูป พัฒนาบรรจุภัณฑ์ และทำแบรนด์ของตนเอง โดยมีทางสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านไผ่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่นเข้ามาเป็นที่ปรึกษา คือการแปรรูปถั่วลิสงเป็นน้ำมันถั่วลิสง สำหรับช่องทางการจัดจำหน่าย ได้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางเพจ Facebook ทางตลาดออนไลน์ของกรมส่งเสริมการเกษตร

๒) Circular Economy เช่น ทำปุ๋ยจากวัสดุเหลือใช้/ปรับปรุงบำรุงดิน/สร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้/Zero waste เป็นต้น

กิจกรรมทางการเกษตรของ ศพก. มีหลากหลายกิจกรรม มีทั้งการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ หลังจากการเก็บเกี่ยวข้าว เหลือต่อซึ่งข้าว ก่อนทำการไถกลบต่อซึ่งข้าวจะทำการอัดฟางข้าวเพื่อใช้เป็นอาหารของ วัว และทำการไถกลบต่อซึ่งเพื่อเป็นปุ๋ยในนาข้าว มูลวัวนำมาหมัก ใช้ทำปุ๋ยบำรุงต้นไม้ในพื้นที่ ไม้ผลเช่นมะม่วง มะเฟืองหากสุกและมีส่วนที่ทานไม่ได้ มาเป็นอาหารให้กวางรูซ่าที่เลี้ยงไว้ แกลบที่เกิดจากการสีข้าว นำมาคลุมดิน และผสมดินเพื่อปลูกพืช กิจกรรมทั้งหมดในศพก.สามารถเก็บกักและนำมาหมุนเวียนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อพืชและ สัตว์ในพื้นที่ได้ทั้งหมดแม้แต่เศษใบไม้ที่ร่วงก็นำมาคลุมดินไม่เผ่าให้เป็นมลภาวะต่อพื้นที่และชุมชน

๓) Green Economy เช่นลดการใช้สารเคมี/ใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี/การกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีธรรมชาติ ไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

กิจกรรมการผลิตพืชของ ศพก. เน้นการผลิตตามการรับรองมาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์ คือการผลิตข้าว ได้นำนวัตกรรมการปลูกแบบกล้าต้นเดียว และแบบหยดมาใช้ ประหยัดเมล็ดพันธุ์ ไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช คือหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวจะทำการไถกลบตอซังข้าวและทำการหว่านปอเทือง เก็บเมล็ดพันธุ์จำหน่ายและไถกลบในเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด ทดแทนปุ๋ยเคมี ใช้สารชีวอินทรีย์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช คือเชื้อราไตรโคเดอร์มาป้องกันกำจัดโรคใบไหม้ข้าว ใช้ตั้งแต่การผสมในขั้นตอนการเตรียมดิน แซ่เมล็ดพันธุ์ข้าว และหลังจากข้าวออก ไปจนถึงออกรวง นายสุริยันต์ พิเชฐพงศ์วิมูติ ได้รับการรับรองมาตรฐานแหล่งผลิตข้าวอินทรีย์ จากกรมการข้าว ร่วมกับเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว และ มะนาว ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร(GAP) จากกรมวิชาการเกษตร

ศพก.อำเภอบ้านไผ่เริ่มใช้วิธีปลูกข้าวแบบใช้กล้าต้นเดียวในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นการทดลองปลูกในพื้นที่ จำนวน ๒ ไร่ โดยปลูกข้าว ๑ ต้นต่อ ๑ หลุม ใช้กล้าอายุ ๘ – ๑๒ วัน หรือ กล้ามี่ใบประมาณ ๒ ใบ ระยะปลูก ๒๕ x ๒๕ เซนติเมตร มีการควบคุมการให้น้ำแบบสลับแห้งและเปียกตั้งแต่กล้าปลูกถึงออกรวง โดยปล่อยน้ำท่วมขังประมาณ ๒ เซนติเมตร หลังต้นข้าวออกรวงจนกระทั่ง ๑๔ วัน ก่อนเก็บเกี่ยวจึงปล่อยน้ำทิ้งข้าวต้นเดียวจะแตกกอถึง ๓๐ – ๖๐ ต้น หรือเฉลี่ย ๕๐ ต้น ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน สามารถเพิ่มผลผลิตจาก ๔๐๐ – ๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ เป็น ๘๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการเพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่ คือไม่มีการควบคุมน้ำแบบแห้งสลับเปียก แต่ใช้วิธีคุมน้ำให้อยู่ในระดับไม่เกิน ๑ ฝ่ามือจากพื้นนา ใช้ต้นกล้าอายุ ๑๕-๒๐ วัน ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี เนื่องจากข้าวได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ต้นทุนการผลิตข้าว SRI คือ ๒,๙๕๐ บาท/ไร่ (ไถดะ ๒๕๐ บาท/ไร่ ไถพรวน ๒๕๐ บาท/ไร่ ปั่นทำเทือก ๒๕๐บาท/ไร่ จ้างปักดำ ๑๒๐๐ บาท/ไร่ ค่าจ้างเกี่ยว ๗๐๐ บาท/ไร่ ค่าเชื้อราไตรโคเดอร์มาและอื่นๆ ๓๐๐ บาท/ไร่ รวม ๒,๙๕๐ บาท)

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

กิจกรรมทางการเกษตรของ ศพก. มีหลากหลายกิจกรรม มีทั้งการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ หลังจากการเก็บเกี่ยวข้าว เหลือตอซังข้าว ก่อนทำการไถกลบตอซังข้าวจะทำการอัดฟางข้าวเพื่อใช้เป็นอาหารของวัว และทำการไถกลบตอซังเพื่อเป็นปุ๋ยในนาข้าว มูลวัวนำมาหมัก ใช้ทำปุ๋ยบำรุงต้นไม้ในพื้นที่ ไม้ผลเช่นมะม่วง มะเฟืองหากสุกและมีส่วนที่ทานไม่ได้ มาเป็นอาหารให้กวางรูซำที่เลี้ยงไว้ แกลบที่เกิดจากการสีข้าว นำมาคลุมดินและผสมดินเพื่อปลูกพืช กิจกรรมทั้งหมดในศพก.สามารถเกื้อกูลและนำมาหมุนเวียนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อพืชและสัตว์ในพื้นที่ได้ทั้งหมด แม้แต่เศษใบไม้ที่ร่วงก็นำมาคลุมดินไม่เผาให้เป็นมลภาวะต่อพื้นที่และชุมชน และเน้นการผลิตตามการรับรองมาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์ คือการผลิตข้าว ได้นำนวัตกรรมการปลูกแบบกล้าต้นเดียว และแบบหยดมาใช้ ประหยัดเมล็ดพันธุ์ ไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช คือหลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวจะทำการไถกลบตอซังข้าวและทำการหว่านปอเทือง เก็บเมล็ดพันธุ์จำหน่ายและไถกลบในเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด ทดแทนปุ๋ยเคมี ใช้สารชีวอินทรีย์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช คือเชื้อราไตรโคเดอร์มาป้องกันกำจัดโรคใบไหม้ข้าว ใช้ตั้งแต่การผสมในขั้นตอนการเตรียมดิน แซ่เมล็ดพันธุ์ข้าว และหลังจากข้าวออก ไปจนถึงออกรวง

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นายสุริยันต์ พิเชฐพงศ์วิมูติ ในฐานะเกษตรกรต้นแบบ ของ ศพก. มีความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นด้านสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ ประเภทของดิน ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ หรือระบบน้ำในชุมชน ซึ่งนำไปสู่การกำหนดแนวทางการผลิตที่เหมาะสมกับ

ศักยภาพของพื้นที่ เช่น การแนะนำให้ปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพดินหรือฤดูกาล และการเลือกใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่นั้น ๆ นอกจากนี้ ศพก. ยังมีข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าเกษตรหลักของชุมชน เช่น ข้าว ผัก ผลไม้ ไม้ผล ไม้ยืนต้น หรือปศุสัตว์ รวมถึงข้อมูลต้นทุนการผลิต ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ราคาจำหน่าย และปัญหาอุปสรรคในการผลิตของแต่ละชนิด จึงสามารถให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่มาศึกษาดูงาน หรือร่วมกิจกรรมในศูนย์ได้อย่างถูกต้องและเป็นรูปธรรม ยิ่งไปกว่านั้น ศพก. ยังมีฐานข้อมูลเกษตรกรในพื้นที่ที่ชัดเจน เช่น รายชื่อกลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ พื้นที่เพาะปลูก ลักษณะการใช้ที่ดิน และข้อมูลการใช้น้ำในการเกษตร ซึ่งช่วยสนับสนุนการวางแผนพัฒนาเกษตรกรรมในชุมชนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาพื้นที่เกษตรในแนวทางที่สอดคล้องกับศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างแท้จริง

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบ้านไผ่ มีองค์ประกอบครบทั้ง ๔ ด้าน คือ ๑) เกษตรกรต้นแบบ มีความรู้หลากหลาย เปิดกว้างทางความคิดเป็นกันเอง ๒) แปลงเรียนรู้ มีแปลงเรียนรู้ที่สามารถเรียนรู้ได้จริง เห็นภาพ จับต้องได้ และมีการดำเนินกิจกรรมอยู่เสมอ ๓) หลักสูตรการเรียนรู้ มีหลักสูตรการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับพื้นที่และบริบทของชุมชน และ ๔) ฐานเรียนรู้ มีฐานเรียนรู้ที่สามารถเห็นภาพได้จริงปรับเปลี่ยนไปตามฤดูกาล และบริบทของพื้นที่ ประกอบกับพื้นที่ของศพก.มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่าง ศพก. แปลงใหญ่ และวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่ จึงทำให้เกิดหลักสูตรและการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการประชาสัมพันธ์ ศพก. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและแปลงใหญ่ผ่านทางเพจของ Facebook เป็นประจำ จึงทำให้ผู้คนได้ติดตามและเข้ามาขอใช้ เป็นสถานที่ฝึกอบรม และศึกษาดูงานอยู่เป็น ปี ๒๕๖๘ มีหน่วยงานต่างๆ และเกษตรกรเข้ามาเรียนรู้และศึกษาดูงาน กว่า ๑๐๐๐ ราย

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ในฐานะเกษตรกรต้นแบบของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและผู้ให้บริการด้านการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการให้คำแนะนำที่อิงหลักวิชาการและประสบการณ์จริง เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ เมื่อเกษตรกรประสบปัญหา เช่น การระบาดของโรคพืชและแมลง การจัดการดินที่เสื่อมสภาพ หรือ

ปัญหาด้านตลาด ข้าพเจ้าได้ให้คำปรึกษาโดยแนะนำแนวทางการแก้ไข เช่น การใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมโรค การปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ หรือการปรับเปลี่ยนชนิดพืชให้เหมาะสมกับฤดูกาลและความต้องการของตลาด พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสถานีพัฒนาที่ดิน เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติม นอกจากนี้ ยังเปิดพื้นที่ของศูนย์ฯ เป็นจุดรับเรื่องร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากเกษตรกรในชุมชน โดยรับฟังปัญหาอย่างเป็นกลาง และนำข้อมูลที่ได้รับไปประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน เช่น ปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่เกษตร ปัญหาการเข้าถึงเมล็ดพันธุ์ หรือปัญหาด้านราคาผลผลิต การให้บริการในลักษณะนี้ ช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างเกษตรกรและศูนย์ฯ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างเปิดเผย และสามารถพัฒนาระบบการเกษตรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบ้านไผ่ ได้มีการจัดอบรมและมีการศึกษาดูงาน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรได้ทั่วถึง ทั้งยังเป็นผู้ประสานงานกับเกษตรกรในพื้นที่กับหน่วยงานทั้งราชการ และเอกชนที่เข้ามาให้ความรู้

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางการขยายองค์ความรู้ที่มีสู่เกษตรกรในพื้นที่ และเกษตรกรผู้สนใจนำไปปฏิบัติ คือ ผ่านทางการศึกษาดูงาน การพูดคุย การให้คำปรึกษาแบบตัวต่อตัว

๑.) นายธัชชัย อัครชาติ เกษตรกรต้นแบบ เครือข่าย ศพก. ด้านไร่นาสวนผสม ตำบลในเมือง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ได้ศึกษาเรียนรู้แนวคิดวิธีการ นำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนจนได้รับการพัฒนา เป็น smart farmer และเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรและบุคคลที่เข้ามาศึกษาดูงานที่ ศพก. และเครือข่ายของศพก. และเป็นเกษตรกรที่ได้รับคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด สาขาไร่นาสวนผสม ในปี ๒๕๖๔ และปี ๒๕๖๖

จากการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินกิจกรรมและนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ ทำให้เจ้าของแปลงปรับเปลี่ยนจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว คือมันสำปะหลัง และข้าว เป็นการจัดการพื้นที่แบบไร่นาสวนผสม โดยยกเลิกการปลูกมันสำปะหลังจำนวน ๗ ไร่ และลดพื้นที่ปลูกข้าวลง จากเดิม ๑๒ ไร่ ลดลงเหลือปลูกข้าวเป็นพื้นที่จำนวน ๑๐ ไร่ จัดการพื้นที่แบบสวนผสม ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น เลี้ยงปลา เลี้ยงโค ปลูกผักสวนครัว ขุดเจาะบาดาลและบ่อน้ำ พื้นที่รวม ๙ ไร่ ทำให้เจ้าของแปลงจากเดิมที่มีรายได้จากกิจกรรมการเกษตร ปีละ ๒ ครั้ง จากการจำหน่ายมันสำปะหลัง และข้าวเปลือก เป็นมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตร ทั้งรายวัน รายสัปดาห์และรายเดือนเพิ่มขึ้นมา

๒) นางนิภา ชัยชนะ เกษตรกรต้นแบบ เครือข่าย ศพก. ด้านไร่นาสวนผสม ตำบลบ้านไผ่ อำเภอ บ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ได้ศึกษาเรียนรู้แนวคิดวิธีการ นำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนจนได้รับการพัฒนาเป็น smart

farmer ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานกิจกรรมและนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ทำให้เจ้าของแปลงปรับเปลี่ยนจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว คือมันสำปะหลัง และข้าว เป็นการจัดการพื้นที่แบบไร่นาสวนผสม

๓) นางสาวสุปัญญา ยอดแก้ว เกษตรกรชุมชนคลองชลประทาน หมู่ ๙ เทศบาลเมืองบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เริ่มเข้ามาศึกษาวิธีการปลูกข้าวที่ศพก.ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้นำวิธีการปลูกข้าวแบบ SRI ไปปรับใช้ เพิ่มผลผลิตข้าวจาก ๔๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เพิ่มขึ้นเป็น ๗๐๐ กิโลกรัม/ไร่ และได้เข้ามาเรียนรู้วิธีการแปรรูปข้าว แปรรูปผลผลิตการเกษตรที่ศพก. มีการพัฒนาต่อยอดแปรรูปข้าวมีแบรนด์ของตนเอง คือ ข้าวคำพอดี ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ข้าว ตำบลโนเมือง ได้รับการรับรองมาตรฐานแหล่งผลิตข้าวอินทรีย์ ร่วมกับเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านโสกจาน และเป็นวิทยากรหลักถ่ายทอดความรู้เรื่องการแปรรูปข้าว และผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสง ของ ศพก.

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร มีภารกิจหน้าที่ ในการเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีการเกษตรที่ เหมาะสม ให้ข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตร ศูนย์กลางในการพบปะของเกษตรกรและ หน่วยงานในชุมชน ในส่วนของการมีส่วนร่วมในงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่นั้น ศพก. เป็นเหมือนตัวกลางในการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ เมื่อมีความรู้ใหม่ๆหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือกระทรวงอื่น จะถ่ายทอด และประชาสัมพันธ์ผ่านทาง ศพก. ตัวเกษตรกรต้นแบบเองเป็นตัวกลางในการนำสาร และถ่ายทอดนโยบายรัฐ ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร และผู้ที่สนใจด้านการเกษตรโดยการสอนให้รู้จักการทำเกษตรที่ถูกวิธีมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยผสมผสานกับภูมิปัญญาของตัวเกษตรกรและพื้นที่ ให้ตนเองและครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และตัวนายสุริยันต์ พิเชฐพงษ์วิมุตได้เข้าร่วมเวทีจัดทำแผนการพัฒนาของหมู่บ้าน ขององค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อนำเสนอนโยบายทางการเกษตร และโครงการต่างๆที่เป็นประโยชน์ของหน่วยงานด้านการเกษตรต่อชุมชน เพื่อเป็นทางเลือกให้ชุมชน และองค์กรปกครองท้องถิ่นในการพัฒนาด้านการเกษตรให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของพื้นที่จริงๆ

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและบริหารจัดการศูนย์ฯ ให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยทำหน้าที่เป็นผู้นำในการวางแผน กำกับดูแล และประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ ดังนี้

๑) วางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยมีหน้าที่หลักในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแผนการดำเนินงานของ ศพก. ให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่

๒) บริหารจัดการและกำกับดูแล โดยมีหน้าที่ในการบริหารจัดการและกำกับดูแลการดำเนินงานของ ศพก. ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด รวมถึงการจัดสรรทรัพยากร การบริหารจัดการบุคลากร และการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

๓) ประสานความร่วมมือ โดยมีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการเกษตร

๔) ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนา โดยมีหน้าที่ในการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการเรียนรู้ และพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าเกษตร

๕) เป็นตัวแทนของ ศพก. โดยทำหน้าที่เป็นตัวแทนของ ศพก. ในการติดต่อประสานงานกับ หน่วยงานภายนอก และเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับ ศพก.

๖) ติดตามและประเมินผล โดยมีหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของ ศพก. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน นายสุรียัน พิเชฐพงศ์วิมุติ เมื่อเกษียณราชการออกมาได้มาทำการเกษตรเต็มตัว ด้วยความที่เป็นผู้ถ่ายทอดวิชาให้นักเรียนและครูรุ่นน้องมาตลอดชีวิตการทำงาน และเมื่อเกษียณราชการออกมา ความเป็นครูและความเป็นนักถ่ายทอด ความเป็นผู้ให้เป็นผู้เสียสละยังมีอยู่ในจิตวิญญาณ เมื่อเปิดพื้นที่ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ วิทยากรหลักก็คือตัวเอง ได้นำองค์ความรู้ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ทดลอง ปฏิบัติจริง ทั้งจากที่เคยใช้ในการสั่งสอนนักเรียนในโรงเรียน ทั้งจากในพื้นที่ที่ตนเองได้ทำมาจริง ถ่ายทอดให้เกษตรกรที่เข้ามาเรียนรู้ โดยวิทยากรหลักก็คือตนเอง นอกจากตนเองแล้วยังมีคู่ชีวิต คือนางบัวพัตร พิเชฐพงศ์วิมุติ ที่เป็นผู้คิดค้นการแปรรูปผลผลิตการเกษตรต่างๆ ของ ศพก. และเป็นวิทยากรหลักในการถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตการเกษตรที่ได้ทำการแปรรูปจริงของศพก.โดยไม่หวงสูตรและเคล็ดลับต่างๆ เนื่องจาก ศพก. ก็คือบ้าน คือสถานที่ทำงาน เวลาในการถ่ายทอดความรู้จึงสามารถทำได้ไม่มีจำกัด เรียกได้ว่าการให้ความรู้คือการทำงานจริงในพื้นที่ ได้มีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต และการประกอบกิจการเกษตร และได้ถ่ายทอดแนวคิดและหลักปฏิบัตินี้ให้กับเกษตรกร และผู้ที่เข้ามาที่ศพก.มากมาย เป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้รับใช้พอหลวง ได้ช่วยให้พี่น้องในชุมชนได้มีหลักยึดเหนี่ยว และได้มีชีวิตที่ดีขึ้น มีความมั่นคงในด้านอาหาร ในด้านสิ่งแวดล้อม และในด้านความสุขทางกาย ทางใจ

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

นายสุรียันต์ พิเชฐพงศ์วิมุตติ เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีจิตสาธารณะ ต้องการช่วยพัฒนาการเกษตรและ ถ่ายทอดสิ่งที่ตนได้รับมาทั้งจากการศึกษาเองและจากการได้รับถ่ายทอดจากหน่วยงานต่างๆ ให้กับผู้อื่น เพื่อช่วยเหลือชุมชนและสังคม ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบันก็ได้ทำตามที่ตั้งใจไว้ ได้ช่วย เหลือเกษตรกร ช่วยเหลือชุมชน ช่วยเหลือหน่วยงานราชการ และเอกชนในพื้นที่ จนเป็นที่ยอมรับจากชุมชน เครือข่ายของศพก.และแปลงใหญ่ และหน่วยงานต่างๆ ยอมรับความรู้ความสามารถแต่งตั้งให้ร่วมเป็น คณะทำงาน และคณะกรรมการของหน่วยงานราชการหลายหน่วยงาน ดังนี้

๑. ประธานคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด
๒. คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนระดับอำเภอและระดับจังหวัด
๓. คณะทำงานภาคประชาชน ศูนย์วิจัยพืชไร่นองแก่น
๔. คณะอนุกรรมการพัฒนาเกษตรจังหวัดขอนแก่น
๕. ประธานศูนย์ข้าวชุมชนบ้านโสกจาน อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
๖. ประธานวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านโสกจาน อำเภอบ้านไผ่

จังหวัดขอนแก่น

๗. คณะกรรมการเพื่อความเป็นกลางศูนย์รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร (ศูนย์รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

๘. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาธุรกิจบริการดินและปุ๋ยเพื่อชุมชน (One Stop Service) ระดับอำเภอ

๙. ที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด้านเศรษฐกิจ จังหวัดขอนแก่น

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายสุรียันต์ พิเชฐพงศ์วิมุตติ เมื่อเกษียณราชการออกมาจึงได้มาทำการเกษตรเต็มตัว ด้วยความเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาให้นักเรียนและครูรุ่นน้องมาตลอดชีวิตการทำงาน และเมื่อเกษียณราชการออกมา ความเป็นครู และความเป็นนักถ่ายทอด ความเป็นผู้ให้เป็นผู้เสียสละยังมีอยู่ในจิตวิญญาณ เมื่อเปิดพื้นที่ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ วิทยาการหลักก็คือตัวเอง ได้นำองค์ความรู้ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ทดลอง ปฏิบัติจริง ทั้งจากที่เคยใช้ในการส่งสอนนักเรียนในโรงเรียน ทั้งจากในพื้นที่ที่ตนเองได้ทำมาจริง ถ่ายทอดให้เกษตรกรที่เข้ามาเรียนรู้ โดยวิทยาการหลักก็คือตนเอง นอกจากตนเองแล้วยังมีคู่ชีวิต คือนางบัวพัชร พิเชฐพงศ์วิมุตติ ที่เป็นผู้คิดค้นการแปรรูปผลผลิต การเกษตรต่างๆ ของ ศพก. และเป็นวิทยาการหลักในการถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตการเกษตรที่ได้ทำการแปรรูปจริงของศพก.โดยไม่หวงสูตรและเคล็ดลับต่างๆ เนื่องจาก ศพก. ก็คือบ้าน คือสถานที่ทำงาน เวลาในการถ่ายทอดความรู้จึงสามารถทำได้ไม่มีจำกัด เรียกได้ว่าการให้ความรู้ก็การทำงานจริงในพื้นที่

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

"ขาดทุน คือ กำไร" เป็นปรัชญาและหลักการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ที่หมายถึง การลงทุนเพื่อส่วนรวม โดยอาจมีการเสียสละหรือขาดทุนในด้านหนึ่ง แต่ผลลัพธ์ที่ได้คือความสุขและความเจริญของประชาชนโดยรวม โดยนายสุรียันต์ พิเชฐพงศ์วิมุตติ ได้นำหลักการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ ๙ มาปฏิบัติ คือ การเสียสละเพื่อส่วนรวม การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น แม้จะไม่ได้ผลตอบแทนเป็นตัวเงิน แต่ก็สร้างความสุข ความสามัคคี และความเจริญให้ชุมชน และสังคม

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- ๑) นางจรรุวรรณ บุญนำพา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- ๒) นางสาวพิมพ์ใจ วงศ์อนุ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- ๓) นางสาววัชรภรณ์ โวหารา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- ๑) แบบสัมภาษณ์
- ๒) การเล่าเรื่อง
- ๓) จากข้อมูลทุติยภูมิ

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ๑) ประชานศูนย์ฯมีภารกิจที่หลากหลาย ทำให้การเก็บข้อมูลไม่ต่อเนื่อง
- ๒) แบบสัมภาษณ์มีข้อมูลในเชิงลึกบางข้อเป็นหลักวิชาการต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจ

คำถาม และตีความ

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

บัญชีศูนย์เครือข่าย ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร										
อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น										
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลักของศูนย์เครือข่าย	หมู่	ตำบล	โซน	x	y	ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์	เลขบัตรประชาชน	เบอร์โทรศัพท์
๑	ศูนย์เครือข่ายบ้านหนองแวงโอง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๒	ในเมือง	๔๘	๒๖๐๑๕๔	๑๗๘๕๓๓๒	นายธัชชัย อัครชาติ	๓ ๔๐๙๗ ๐๐๓๑๐ ๖๕ ๖	๘๐๔๐๓๐๖๖๑
๒	ศูนย์เครือข่ายบ้านแคนใต้	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๓	หนองน้ำใส	๔๘	๒๕๘๑๑๐	๑๗๗๒๓๓๐	นางประภาพร ภูณะ	๓ ๔๐๙๗ ๐๐๒๗๙ ๒๘ ๗	๘๙๖๒๔๘๙๔๙
๓	ศูนย์เครือข่ายการปลูกไม้ผล	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๒	ป่าปอ	๔๘	๒๖๔๐๔๓	๑๗๖๒๐๕๖	นายบุญมา สาขิต	๓ ๔๐๑๐ ๐๐๕๘๐ ๕๔ ๘	๙๘๗๓๘๓๑๖๒
๔	ศูนย์เครือข่ายบ้านโนนข่า	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๔	หัวหนอง	๔๘	๒๕๓๓๐๐	๑๗๗๘๗๓๙	นายช่วย ยุระศรี	๓ ๔๐๑๐ ๐๐๗๒๓ ๗๖ ๔	๘๘๘๖๑๑๓๑๒๒
๕	ศูนย์เครือข่ายบ้านกุดเชือก	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๑	บ้านลาน	๔๘	๒๗๐๙๓๖	๑๗๗๐๑๗๙	นางสาวเสาวณี ประสิทธิ์นอก	๓ ๔๐๑๐ ๐๐๘๘๙ ๐๕ ๑	๙๔๓๔๔๓๗๐๕
๖	ศูนย์เครือข่ายบ้านหัวนา	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๖	บ้านลาน	๔๘	๒๖๖๒๒๒	๑๗๗๒๒๗๗	นางพวง ชมเชยรัก	๓ ๔๐๑๐ ๐๐๔๙๔ ๑๔ ๕	๘๙๗๑๔๘๐๘๗
๗	ศูนย์เครือข่ายบ้านผักหวาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๒	บ้านลาน	๔๘	๒๖๔๔๔๔	๑๗๗๒๕๗๔	นางสุธรรมมา เกตุหนู	๕ ๔๐๑๐ ๐๐๐๒๙ ๗๘ ๓	๙๔๓๗๒๒๓๕๓
๘	ศูนย์เครือข่ายบ้านหัวนา	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๖	บ้านลาน	๔๘	๒๖๕๘๒๐	๑๗๗๒๖๖๗	นางสำพรรณ วรณสุด	๕ ๔๐๑๐ ๐๐๐๕๓ ๒๗ ๗	๙๗๒๕๖๒๗๗๐
๙	ศูนย์เครือข่ายบ้านโนนทอง	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๖	หินตั้ง	๔๘	๒๖๒๔๔๑	๑๗๗๖๐๖๑	นายบุญธรรม ดวงโพธิ์พิมพ์	๓ ๔๐๑๐ ๐๐๗๕๖ ๐๗ ๗	๙๓๓๒๙๐๖๑๓
๑๐	ศูนย์เครือข่ายด้านประมง บ้านหัวหนอง	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	๑	หัวหนอง	๔๘	๒๕๓๗๘๗	๑๗๗๔๙๕๗	นางคำหล้า มาศรี	๓ ๔๐๑๐ ๐๐๑๘๓ ๕๔ ๙	๘๖๘๕๔๔๕๙๙
๑๑	ศูนย์เครือข่ายด้านประมง บ้านทุ่งมน	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	๑๓	บ้านไผ่	๔๘	๒๕๖๗๖๗	๑๗๘๔๐๙๓	นางนิภา ชัยชนะ	๓ ๔๐๑๐ ๐๐๗๑๕ ๖๔ ๘	
๑๒	ศูนย์เครือข่ายด้านการเลี้ยงสัตว์ บ้านโสกดิ่ง	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๔	ในเมือง	๔๘	๒๖๐๘๑๑	๑๗๗๗๙๐๗	นางเพชร นนตา	๕ ๔๐๑๐ ๐๐๐๔๔ ๒๒ ๗	๙๖๕๓๕๙๕๖๑
๑๓	ศูนย์เครือข่ายด้านประมง บ้านหนองนาขวัญ	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	๙	เมืองเพี้ย	๔๘	๒๕๒๑๕๗	๑๗๘๐๘๘๑	นายร.ต.สมพงษ์ ไชยสง	๓ ๔๐๙๗ ๐๐๒๑๑ ๖๑ ๕	๘๑๕๔๕๗๓๗๖
๑๔	ศูนย์เครือข่ายด้านการเลี้ยงสัตว์ บ้านโสกดิ่ง	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๔	ในเมือง	๔๘	๒๖๐๓๕๐	๑๗๗๘๖๗๔	นางสาวศิริภา สะโอบหอม	๑ ๔๐๑๐ ๐๐๐๐๗ ๐๙ ๔	๘๘๐๕๕๓๙๖๔
๑๕	ศูนย์เครือข่ายบ้านหนองเจ้าเมือง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๖	แคนเหนือ	๔๘	๒๖๓๖๗๒	๑๗๗๗๐๔๘	นายทองสี พรหมจันทร์	๓ ๔๐๑๐ ๐๐๙๒๕ ๖๘ ๕	๙๘๖๒๔๔๙๙๓
๑๖	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ	๖	หินตั้ง	๔๘	๒๖๓๑๑๖	๑๗๗๖๘๕๘	นายสาคร พันวัน	๓ ๔๖๐๒ ๐๐๒๓๗ ๓๐ ๗	๘๙๖๒๑๕๖๒๙
๑๗	ศูนย์เครือข่ายด้านผลิตเมลอน	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๑๓	บ้านไผ่	๔๘	๒๕๖๕๔๑	๑๗๘๔๔๔๗	นายทวิช เพ็ชรทอง	๓ ๔๐๑๐ ๐๐๙๐๓ ๔๐ ๑	๙๕๕๒๔๕๓๓๕
๑๘	ศูนย์เครือข่ายด้านผลิตมะม่วง	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๑๐	ป่าปอ	๔๘	๒๖๔๓๘๐	๑๗๕๙๙๔๔	นายนิพนธ์ สุจริต	๓ ๔๐๑๐ ๐๐๗๑๔ ๓๒ ๓	๐๘๐-๔๑๑๖๕๕
๑๙	ศูนย์เครือข่ายบ้านแคนเหนือ ตำบลแคนเหนือ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑	แคนเหนือ	๔๘	๒๕๙๓๗๘	๑๗๗๒๖๙๑	นางประภัสสร ประทุมดี	๓ ๔๐๑๐ ๐๐๐๙๗ ๘๒ ๑	๐๘๑-๙๑๓๘๒๗